

IO1 – Kompendijum o
podizanju sesti o
klimatskim
promenama kroz
komediju i učenje
Plan rada

FARCE!
Using Satire and Comedy to Promote
Climate Change Awareness

Uvod u plan rada

Cilj plana rada je da podrži vas kao edukatora zajednice i polaznika, kako biste održali sesiju u vašoj grupi koristeći materijal projekta FARCE: Sažet pregled aktivnosti o podizanju svesti kroz komediju i učenje (kompendijum). Kroz ovaj plan daćemo vam primere aktivnosti za grupni rad koje možete koristiti u prenošenju resursa komedije iz kompendijuma. Dok se budete pripremali za aktivnosti, važno je da budete spremni da iskoristite ove resurse komedije za klimatske promene. Zbog toga vam preporučujemo da se upoznate sa odgovarajućim modulima iz FARCE programa obuke, pre nego što se upustite u praktikovanje ovih aktivnosti.

Uvod u temu klimatskih promena

Zagađenje ne utiče samo na ljude uništavajući njihov respiratorni, kardiovaskularni i neurološki sistem; utiče i na prirodu, biljke, voće, povrće, reke, bare, šume, životinje i sve one od kojih u velikoj meri zavisi njihov opstanak. Od ključne je važnosti da se kontroliše zagađenje jer su priroda, divlje životinje i ljudski život dragoceni darovi čovečanstvu.

Zagađenje nastaje kada zagađivači kontaminiraju prirodno okruženje donoseći promene koje negativno utiču na naš normalan način života.

Svaki oblik zagađenja ima dva izvora pojave; tačkasti i netačkasti izvori. Tačkaste izvore je lako identifikovati, nadgledati i kontrolisati, dok je netačkaste izvore teško kontrolisati.

Zagađenje se javlja u različitim oblicima; vazduh, voda, zemljište, radioaktivna, buka, toplota/termina i svetlost:

1. Zagađenje vazduha

Neki zagađivači, kao što su crni ugljenik i ozon, povećavaju zagrevanje zadržavanjem toplote u atmosferi, dok drugi, kao što je sumpor-dioksid koji formira čestice koje reflektuju svetlost, imaju efekat hlađenja na klimu. Do zagađenja može doći iz više razloga (sagorevanje goriva, dim iz dimnjaka...).

2. Zagađenje vode

Skoro 60% vrsta živi u vodnim telima i kada je voda zagađena, to ozbiljno utiče na njihove živote i uopšte ometa njihovo zdravlje. Specifični uzroci zagađenja voda: industrijski otpad, zagađenje podzemnih voda, izlivanje nafte, eutrofikacija.

3. Zagađenje zemljišta

Zagađenje zemljišta nastaje usled inkorporacije neželjenih hemikalija u zemljište usled ljudskih aktivnosti. Upotreba insekticida i pesticida apsorbuje jedinjenja azota iz zemljišta, što ga čini neprikladnim za biljke iz kojih dobijaju ishranu.

4. Zagađenje bukom

Zagađenje bukom nastaje kada buka koja je neprijatan zvuk utiče na naše uši i dovodi do psihičkih problema kao što su stres, hipertenzija, oštećenje sluha itd.

5. Radioaktivno zagađenje

Može nastati zbog kvarova u nuklearnom postrojenju, nepravilnog odlaganja nuklearnog otpada, nesreća, itd. Uzrokuje rak, neplodnost, slepilo, defekte u trenutku rođenja; može sterilisati zemljište i uticati na vazduh i vodu.

6. Termalno/toplotno zagađenje

Toplotno/toplotno zagađenje je zbog viška toplote u okolini koja stvara neželjene promene tokom dugih vremenskih perioda; zbog ogromnog broja industrijskih postrojenja, krčenja šuma, širenja gradova i zagađenja vazduha.

7. Svetlosno zagađenje

Svetlosno zagađenje nastaje usled izraženog viška osvetljenja nekog područja.

Ozbiljni efekti zagađenja na naše ljude i životnu sredinu:

1. Degradacija životne sredine
2. Zdravlje ljudi
3. Globalno zagrevanje
4. Oštećenje ozonskog omotača
5. Neplodna zemlja

<https://www.conserve-energy-future.com/pollutiontypes.php>

Upoznavanje sa resursima

U ovom delu pružićemo vam kratak uvod u resurse komedije koje ćete koristiti prilikom izvođenja ovog plana aktivnosti u grupi polaznika.

Šta je uključeno u resurse komedije?

Za temu zagađenje odlučili smo da izaberemo **karikaturu**. Napravili smo karikaturu od najpoznatijeg Šekspirovog lika Hamleta i scene „Biti ili ne biti“ sa gas maskom i stvorili satiričan pogled na problem zagađenja. Snaga karikature je u njihovoj jednostavnosti. Za manje od sekunde može uticati na gledaoce. Kako kažu filozofi, manje je više. To je razlog zašto smo izabrali ovaj format.

Karikatura je slika koja prikazuje karakteristike svog subjekta na pojednostavljen ili preuveličan način kroz skiciranje, poteze olovkom ili kroz druge umetničke crteže. Karikature mogu biti uvredljive ili pohvalne i mogu služiti političkim ciljevima ili biti nacrtane isključivo za zabavu. Karikature političara se obično koriste u redakcijskim crtanim filmovima, dok se karikature filmskih zvezda često nalaze u zabavnim časopisima.

U književnosti, karikatura je iskrivljena predstava ličnosti na način da neke karakteristike preuveličava, a druge uprošćava.

Termin je izveden iz italijanskog *caricare* - puniti ili napuniti. Rana definicija se javlja u „Hrišćanskom moralu“ engleskog doktora Tomasa Brauna, objavljenom posthumno 1716. Kada su lica muškaraca nacrtana sa sličnošću sa nekim drugim životinjama, Italijani to zovu, da budu „nacrtana karikaturom“.

Dakle, reč „karikatura“ u suštini znači „nabijen portret“. Sve do sredine 19. veka, uobičajeno se i pogrešno verovalo da taj izraz deli isti koren kao i francuski „slatari“, verovatno zahvaljujući pariskim uličnim umetnicima koji su koristili suvo meso u svom satiričnom prikazu javnih ličnosti.

Primena resursa komedije

Ovaj resurs može se primeniti u bilo kom kontekstu. Vaspitači mogu uzeti književni roman, pesmu ili bilo koju vrstu pisanog teksta i koristiti ih u drugačijem kontekstu kako bi istakli specifična tema ili problem koji stvara trenutak farsa (karikatura uživo). Koristićemo elemente karikature koja uveličava najpoznatijeg Šekspirovog lika Hamleta i scenu „Biti, ili ne biti“ sa gas maskom i stvoriti satiričan pogled na problem zagađenja.

Jedna od najtežih veština koje nastavnici mogu da steknu jeste kako se udaljiti od strukturiranih rutina i voditi disciplinovanu improvizaciju u obrazovanju gde učenici delimično usmeravaju pravac časa. Učenicima su potrebne rutine, ali takođe moraju da nauče kako da ih fleksibilno primenjuju.

Prema našem iskustvu, drama i improvizacija mogu da podstaknu kreativnost i uživanje u obrazovnim procesima – kako za nastavnike tako i za učenike. I dramski rad i improvizacijske vežbe mogu biti efikasni u povećanju kreativnosti.

Dramske vežbe često mogu biti veštačke i sintetičke (fiktivne), ali i kao takve su delovi naše kulturne stvarnosti. Kroz vežbe drame i improvizacije kao što su verbalne igre spontanosti, igranje uloga i fizički pokreti ljudi mogu da izraze svoje goruće pitanje, to može da preoblikuje naše mentalne slike i predstave stvarnosti - često na kreativan način.

Dramski rad i vežbe improvizacije takođe treniraju naše veštine interakcije. Obuka se može sprovesti kroz aktivnosti koje razvijaju nastavne veštine, nove ideje i razmišljanja o podučavanju i dubljim veštinama interakcije koje mogu biti prijatne.

Plan rada

Naslov sesije:	Biti ili ne biti – Zagađenje
Trajanje	Potreban material:
Trajanje aktivnosti 60 minuta	Kako biste održali aktivnost potrebni su vam sledeći materijali: <ul style="list-style-type: none">• Laptop• Projektor• Prostor za pokret• Privatne stvari (torbe..)• Odštampani tekst
Ciljevi učenja	
Nakon uspešnog završetka aktivnosti, učenici će moći da: <ul style="list-style-type: none">• Budu svesniji zagađenja vazduha i mogućih rešenja• Koristite dramske tehnike da podignu svest o zagađenju	

- Budu više kreativni

Uvod radionice

Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi za pomoćni materijal
10 minuta	<p>Kratko zagrevanje (pet minuta).</p> <p>Sledi vežba pod nazivom Karikatura. Opis: Karikatura u dramskom smislu je fizički pokret tela koji kroz kretanje na pojednostavljen ili preuveličan način prikazuje osobine svog subjekta. Na primer: učesnik se kreće kroz prostor, ali jedan deo tela vodi (nos, lakat, stomak, prst, usta, bilo koji deo tela) imajući u vidu da je taj deo tela mnogo veći ili manji od njihovog sopstvenog.</p>	

Grupna aktivnost 1

Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi za pomoćni materijal
20 minuta	<p>Učesnici se kreću kroz prostor. Edukator im daje zadatak koji deo tela vodi, menjajući vodeći deo tela na njihov znak.</p> <p>Pitajte ih šta misle o ovoj vežbi i da li su pronašli neki poseban, novi lik. Neka zapamte to ili zapišu.</p> <p>Sledeće: učesnici dobijaju papir sa Hamletovim tekstom za čitanje.</p> <p>Podelite učesnike u parove. Svako uzima svoje torbe i izvlači sve što ima u torbi a zagađuje životnu sredinu (svi mi imamo takav predmet). Oni razmišljaju o tome kako ovaj predmet zagađuje životnu sredinu. Razmišljajući šta da urade sa njim, držeći ga u rukama kao Hamleta</p>	<p>„O, biti ili ne biti – pitanje je sad: Da li je ljudskog duha dostojnije. Trpeti pračke i strele sudbine nasilne, Ili oružje dići na more muka I otporom ih sve zauvek okončati? Umreti, samo usnuti – i ništa više;</p>

	(umesto lobanje). Osoba A hoda sa delom tela koji vodi, a osoba B recituje stihove iz Hamleta.	I tim snom reći da smo prekinuli Naše duše bol i hiljade onih jada Što ih priroda ljudska nasleđuje. To bi nestanak bio da ga čovek Svim srcem svojim samo poželeti može
--	--	--

Grupna aktivnost 2

Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi za pomoćni materijal
20 minuta	<p>Svi učesnici odlučuju koji će biti njihov lik koji predstavlja Hamleta (iz prethodne vežbe - vodeći deo tela). Uzmite odabrani predmet kao lobanju.</p> <p>Sada u parovima vežbajte svoj dramski tekst: Hamlet razgovara sa lobanjom u dilemi – učesnik i njihov lik (karakter) razgovara sa svojim zagađujućim predmetom.</p> <p>Prvi deo: Partner A mora da pročita tekst partneru B dok se on/ona kreće kroz prostor dok njihov izabrani lik drži predmet.</p> <p>Drugi deo (nadograđena verzija, ako je prethodna previše laka): Osoba A improvizuje</p>	

	tekst (zasnovano na Hamletu i problemu zagađenja) a Osoba B šeta prostorom.	
Završna aktivnost		
Trajanje	Opis aktivnosti	Linkovi anketa za evaluacije
10 minuta	Razgovarajte o vežbama i mogućim rešenjima „dileme“.	

FARCE!

Using Satire and Comedy to Promote
Climate Change Awareness

CREATIVE EXCHANGE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project Number: 2020-1-UK01-KA204-079159